

MARATHĪ

- Hindistan'ın Maharashtra bölgesinin konuştuğu dildir. Hint-Ari grubunun üyesidir. Bugün 60-70 milyon civarında bir topluluk tarafından konuşulur. Sanskrit'ten türeyen üç Prakrit dilinden biridir. Bunlar Şauraseni, Magadhi ve Maharashtri'dirler. Marathi bu sonuncusunun türevidir. Marathi'nin üç büyük lehçesi vardır: Deşi, Konkani ve Doğu Marathi. Konkani, eski Portekiz sömürgesi olan Goa'nın dilidir ve bazen ayrı bir dil olarak düşünülür.
- Marathi dili 18. yüzyıla kadar Modi ve Dravid dillerinin alfabetesine benzeyen bir alfabe ile yazılırdı. Bu yüzyıldan sonra, Sanskrit ve Hindi dillerinin de yazıldığı Devanagari alfabetiyle yazılır oldu. Bu uyarlama alfabe 'Balabodha' denir.
- Marathi'de isimler eril, dişil ve nötr olmak üzere üç cinstir. Dişil bir sözcük olan 'şālā' (okul) sözcüğünün çekimi ise şöyledir;

MARATHĪ

Yeni Hint Dilleri

	Tekil	Çoğul
N.	şālā	şālā
Acc.	şālelā/ şālesa	şāmlāmnā
I.	şālene	şālānī
D.	şālelā/ şālesa	şālāmnā
Abl.	şāletūna/ şālepāsūna	şāletūna-pāsūna
G.	şāleçā/ -çī/ -çe	şālāuçā/ -çī/ -çe
L.	şāleta	şālāmta

Kişi zamirleri şöyle gösterilebilir:

	Tekil	Çoğul
1.	mī (ben)	āmhī (biz)
2.	tū (sen)	tumhī (siz)
3.	to/ tī/ te (o)	te/ tyā/ tīn (onlar)

Bazı soru zamirleri şöyledir: Kon (kim?), kutha (nerede?), kevhām (ne zaman?), kān (niçin?), kāy (ne?). Sayılar: 1 ek, 2 don, 3 tīn, 4 çār, 5 pāç, 6 sahā, 7 sāt, 8 āth, 9 nau, 10 dahā.

Örnek Cümleler:

mī mumbaīlā golo	(ben Bombay'a gittim)
amhī madrāslā ālo	(biz Madras'a geldik)
steşan kuthe āhe?	(istasyon nerededir?)
malā ek kholī pāhice	(ben bir oda istiyorum)
tyānī paise parat kele	(onlar parayı geri verdiler)
pratyek kolīlā don darvāce āhet	(her odada iki kapı vardır)

MARATHĪ EDEBĪYATI

- Marathi edebiyatının kökleri MS 1000 yıllarına kadar geri gider. Ancak gerçek anlamda yazın diline geçiş 13. yüzyılda başlar. Marathi edebiyatını üç devrede ele alabiliriz:
- 1) Eski Marathi dönemi (1350'ye kadar)
- 2) Orta Marathi Dönemi (1350-1800)
- 3) Yeni Marathi Dönemi (1800'den sonrası)
- Eski Marathi dönemindeki eserler daha çok dinsel içerikli ya da Brahman felsefelerinin işlendiği eserlerdir. O dönemde Bhakti hareketinin yürütüldüğü okullar vardı. Harapaladeva (1263-1271) tarafından kurulan Mahanubhava okulu Maharashtra'daki en ünlü Brahman okullarından biriydi.

MARATHĪ EDEBĪYATI

- Orta Marathi edebiyatı, savaşlar yüzünden karanlık geçen bir geçiş dönemi (1350-1550), Müslüman egemenliğinin kurulduğu dönem (1550-1700) ve Peşva dönemi (1700-1800) olmak üzere üç dönemde ele alınabilir. Bu orta dönemde Maratha toparlandı ve Cnaneşvara ile Namadeva'nın ardından üçüncü büyük ermiş şair olan Eknatha Svami'yi (1548-1599) yetiştirdi. Onun kızının oğlu Mukteşvara da dedesinin izinden gitti ve Ramayana ile Mahabharata destanlarını Marathi dilinde yeniden yazdı.
- Yeni Marathi dönemi terimini 1800'lerden sonrası için kullanabiliriz. Bu dönem 1818'de 'Doğu Hindistan Kumpanyası'nın Maratha ülkesinde kurulmasıyla başlar. Toplum İngiliz kültür ve edebiyatıyla karşılaşır.

प्रकाशकाचे मनोगत

आम्हाला जाहीर करायला आनंद होत आहे की, आपल्या देशातील एकतेला बळकटी आणण्याच्या दृष्टीने आम्ही ' भारतीय भाषा शिका ' या पुस्तकांची मालिका प्रकाशित करत आहोत. त्यामुळे लोकांना त्यांच्या मातृभाषेशिवाय देशातील कोणतीही भारतीय भाषा इंग्रजीच्या माध्यमातून शिकता येईल.

ह्या मालिकेतील प्रत्येक पुस्तक हे पाच भागांत विभागलेले असेल. पहिले दोन भाग हे संबंधित भाषेचे प्राथमिक ज्ञान व बाकीचे संभाषणात्मक दृष्टिकोन व व्यवहारातील भाषेच्या उपयोगासाठीच्या मार्गदर्शनासाठी आहेत.

विषयतज्ज्ञांच्या मार्गदर्शनाखाली व विविध पुस्तकांचे संपादक श्रीकृष्ण गोपाळ विकल जे ह्या पुस्तकाचे प्रमुख संपादक आहेत त्यांच्या निपुण मार्गदर्शनाखाली ही पुस्तके तयार करण्यात आली आहेत. त्यांना श्री. अमिताभ धिंग्रा यांनीही मदत केली आहे. सर्व पुस्तकांचा नमुना व पद्धत ही ह्या पुस्तकाप्रमाणेच असेल व हे प्रत्येक पुस्तक संबंधित भाषेच्या श्रेष्ठ भाषाशास्त्रज्ञांच्या सल्ल्याने तयार करण्यात येईल (आले आहे.).

आम्हाला अशी आशा आहे की ह्या पुस्तकांची मालिका आपल्या देशाच्या विविध प्रांतांतील लोकांना एकत्र आणेल व त्यांच्यातील समजूतदारपणा व त्यांच्या मनातील राष्ट्रीय एकात्मतेला प्रोत्साहन देईल. म्हणूनच आम्ही ' डायमंड हिंदी शिकणे व बोलण्याची मालिका ' हे पहिले पुस्तक प्रकाशित करत आहोत.

येशू जगात येतो

1 जगाची उत्पत्ति होण्यापूर्वी शब्द* अस्तित्वात होता. तो शब्द देवाबरोबर होता, आणि शब्द देव होता. ²तो शब्द सुरुवातीपासूनच देवाबरोबर होता. ³त्याच्याद्वारे (शब्दाच्या) सर्व काही निर्माण करण्यात आले त्याच्याशिवाय काहीच निर्माण करण्यात आले नाही. ⁴त्याच्यामध्ये जीवन होते. ते जीवन जगातील लोकांसाठी प्रकाश (समजबुद्धी, चांगुलपण) असे होते. ⁵हा प्रकाश अंधारात प्रकाशतो. पण त्या प्रकाशाला अंधाराने पराभूत* केले नाही.

⁶योहान* नावाचा एक मनुष्य होता. देवाने त्याला पाठविले. ⁷तो लोकांना प्रकाशाविषयी (ख्रिस्ताविषयी) सांगण्यासाठी आला. यासाठी की, योहानाकडून प्रकाश विषयी ऐकून लोकांनी विश्वास ठेवावा. ⁸योहान तो प्रकाश नव्हता, परंतु लोकांना प्रकाशाविषयी सांगण्यासाठी योहान आला. ⁹खरा प्रकाश जगात येणार होता. हा प्रकाश सर्व लोकांना प्रकाश देतो. ¹⁰शब्द अगोदरच जगात होता. त्याच्याद्वारेच जग निर्माण झाले. परंतु जगाने त्याला

ORİYA

- Oriya, Bengali ve Assami, birlikte üç kız kardeş gibidirler. Yüzyıllar öncesinden Doğu Marathi Apabhramşasından ayrılarak belirginleşmişlerdir. Bunların, bazı fonetik özellikler ve alfabe yönünden Sanskrit ve Hindi dillerinden ayrılan yönleri vardır. Örneęin Sanskrit ve Hindi de 'kr'=kri olarak söylediğimiz ses bunlarda kru biçimindedir.
- Öte yandan Oriya alfabesi de farklı olmakla birlikte Nagari ve Bengali alfabeleri gibi, türedikleri Brahmi'deki özellikleri yansıtır. Bu alfabenin karakteristiği, harfleri simgeleyen işaretleri yukarıdan çevreleyen dairesel çizgilerdir. Bu yuvarlağı çıkardığımız zaman ortada kalan ka,çha,ta,tha,sha vb gibi seslerin simgelerinin Nagari'dekilerle hemen hemen aynı olduğunu görürüz.

ଅ	ଆ	ଇ	ଈ	ଉ	ଊ	ଋ	ୠ	ଌ
a	ā	i	ī	u	ū	r̥	r̄	l̄
[ɔ]	[a:]	[i]	[i:]	[u]	[u:]	[ru]		
କ	କା	କି	କି	କୁ	କୁ	କୃ	କୃ	କୃ
ka	kā	ki	kī	ku	kū	kr̥	kr̄	kl̄
ୈ	ଏ	ଐ	ଓ	ଔ				
ī	e	ai	o	au				
	[e:]	[oi]	[ɔ]	[ɔu]				
କୃ	କେ	କା	କୋ	କୌ	କା	କା	କା	କ
kl̄	ke	kai	ko	kau	kā	kaṁ	kaḥ	k
					[k̄]	[koŋ]	[koh]	

ORİYA

- Oriya, Hindistan'ın Orissa bölgesinde konuşulur. Bu dilin eski adı Odri veya Utkali'dir. Oriyai diğer Hint dillerine göre Sanskrit diline daha yakın kalmıştır. Bunun nedeni coğrafi konumudur. Doğu Hindistan yabancı saldırıların uzağında kaldığı için bu arkaik formunu korumuştur.
- Bu dilde isimler eril, dişil ve nötr olmak üzere üç cinstir. Eril manushya (adam) sözcüğünün çekimi şöyledir.
- manusya
- manushyaku
- manushyadvag
- manusyaku
- manusyatharu
- manushyar
- manushyathare
- he manusya

ORİYA EDEBİYATI

- Oriya edebiyatı da eski, orta ve yeni olmak üzere üç ana bölümde ele alınabilir. Ancak eski edebiyatı 12. yüzyıldan başlatırsak buna 'kadim dönem' diyebiliriz. Bu döneme ait ilk veriler, Puri'deki Cagannatth tapınağında ele geçen palmiye yapraklarındaki yazılardır. 14. yüzyılda Vatsadasa'nın, Şiva ile Aprvati'nin evliliğini anlatan 34 beyitlik şiir dikkat çeker. Bu yüzyılın dikkat çeken diğer isimleri Narayananda Avadhuta Svami ve Orissa'nın ilk büyük şairi olan Saraladasa'dır. Bu son ismin, tanrıça Durga ve Mhb. ile ilgili eserleri vardır.
- Bu yüzyılda Vishnu Bhakti etkinlik kazanır. Markandadasa'nın yazdığı Krishna'nın göçüyle ilgili şiir bugün bile Orissalıları derinden etkiler.

ORIYA ALPHABET

Vowels

ଅ ଆ ଇ ଈ ଊ
ଋ ଏ ଐ ଓ ଔ
ଠ ଙ ଞ

Consonants

କ ଖ ଗ ଘ ଙ
ଚ ଛ ଜ ଝ ଞ
ଟ ଠ ଡ ଢ ଣ
ତ ଥ ଦ ଧ ନ
ପ ଫ ବ ଭ ମ
ଯ ର ଳ ଶ ସ ଷ